

Vlaamse bio-economie schakelt versnelling hoger

Nele Jacobs, ILVO

Een interview met: Dirk Vervloet (Departement Landbouw & Visserij), Julie Peeters (VLAIO), Hilde Muylle (ILVO), Jasmine Versyck (B2BE Facilitator).

B2BE Facilitator koppelt landbouw en industrie in lokale waardenketens

De industrie is op zoek naar hernieuwbare alternatieven voor fossiele grondstoffen. Hierdoor stijgt hun vraag naar plantaardige en dierlijke producten en nevenstromen uit de land- en tuinbouw. Alleen kennen ze de sector te weinig, en vice versa. De nieuwe B2BE Facilitator moet dat euvel oplossen. Daarnaast moet het verzekeren dat de land- en tuinbouw effectief partner wordt in dit verhaal, in plaats van leverancier van bulkproducten.

Met de VN-top in Glasgow was het klimaat dit najaar weer bijzonder actueel. Feit is dat we onze afhankelijkheid van fossiele grondstoffen moeten afbouwen. De vraag naar hernieuwbare alternatieven stijgt, en dat biedt opportuniteiten voor de Vlaamse land- en tuinbouw. Dat beseft ook Vlaams minister voor Economie en Landbouw Hilde Crevits, die met het nieuwe Beleidsplan Bio-economie een versnelling in de ontwikkeling van de zogenaamde 'bio-economie' ampieert.

Bio-economie is geen bio-landbouw

Er heerst wat verwarring over de term bio-economie. Zo heeft het niets te maken met de biologische landbouw, en is het ook geen synoniem voor circulaire economie. Wat is het dan wel?

Dirk Vervloet van het Departement Landbouw en Visserij schept duidelijkheid: "Alle economische activiteiten waarbij je de klassieke fossiele grondstoffen vervangt door hernieuwbare grondstoffen, noemen we de bio-economie." Het gaat dus heel ruim over de productie van bioplastics en isolatiematerialen uit plantaardige vezels, biostimulantia en -pesticiden uit plantaardige oliën, kleur- en smaakstoffen uit algen, lederwaren uit zwamschimmels... Maar het kan ook gaan over nieuwe ingre-

diënten voor de voedingsindustrie, gemaakt uit wat we vandaag zien als een afvalstroom of laagwaardig te valoriseren stroom zoals preigroen, tomatenloof of geforceerde witloofwortels.

Een eerste verwerking van de nevenstromen uit land- en tuinbouw is vaak nodig om de biomassa te kunnen bewaren en in te zetten voor industriële toepassingen.

Klimaat als hefboom

Vervloet is voor het Departement betrokken bij de uitvoering van het beleidsplan en volgt de ontwikkelingen in de bio-economie nauwgezet op. De klimaatdoelstelling die de industrie zichzelf oplegt, kan volgens hem een hefboom zijn. "Het zijn de grote spelers die ernstig aan de slag moeten met hernieuwbare grondstoffen om hun producten en processen te vergroenen. Vandaag doen ze dit met mondjesmaat door bijvoorbeeld plantaardige oliën in fossiele brandstof in te mengen, maar in de komende decennia zal dat drastisch veranderen."

Julie Peeters van Team Bedrijfstrajecten binnen het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen treedt hem daarin bij. "Er is veel druk op bedrijven om het gebruik van fossiele grondstoffen af te bouwen. Ze weten intussen ook dat er potentieel zit in lokaal beschikbaar organisch materiaal. We zien de vraag naar samenwerking met land- en tuin-

bouwers, maar ook met mariene ondernemers, insectenkwekers... in onze adviestrajecten duidelijk stijgen." Julie Peeters en haar collega's begeleiden innovatieve Vlaamse bedrijven --groot en klein-- specifiek in de bio-economie. Thema's waar vandaag op wordt ingezet zijn algen, valorisatie van loof, schillen en maaisel, maar ook valorisatie van overschot aan CO₂ uit fabrieken en serres.

Opportuniteiten voor landbouw

Voor de Vlaamse land- en tuinbouw biedt versnelling in de bio-economie dus opportuniteiten, want iemand moet die hernieuwbare grondstoffen (en nevenstromen) produceren. Vervloet: "De verdienmodellen in de landbouw staan onder druk. Het kan dus interessant zijn om buiten de geijkte paden van de agrovoedingsketen afzet te zoeken in de bio-economie. Dat kan door andere gewassen te telen, denk aan goudsbloem, deder en oliepompoen, maar ook door méér te doen met nevenstromen."

In een volgende stap sluit Vervloet niet uit dat nieuwe variëteiten worden ontwikkeld. Waar de focus vandaag ligt op het stuk van de plant dat we opeten, zou die net zo goed kunnen liggen op dubbel of zelfs tripel toepassingen. Naast een mooie vrucht kan een tomatenplant ook loof of vezels produceren met ideale eigenschappen om bijvoorbeeld papier of andere groene materialen van te maken. "Zo'n omwenteling is niet ondenkbaar als een grote speler zich erachter schaar. Vandaag zijn veredelaars --om voedselverlies te vermijden-- bijvoorbeeld op zoek naar sla die exact de vorm heeft van een hamburgerbroodje, in opdracht van één fastfoodketen."

De B2BE Facilitator wil het potentieel van lokaal beschikbare biomassa, zoals vlas, in de kijker zetten.

Nieuwe ketens zoeken partners

Het belang van samenwerking tussen partners zoals zo'n fastfoodketen die bereid is voldoende afzet te genereren en een zaadfirma die de juiste variëteiten aanlevert, kan niet hard genoeg worden benadrukt. Zeker in deze fase waarin bio-economie nog pionierswerk is. Peeters: "Vandaag hebben industriële KMO's en startups een voordeel ten opzichte van de wereldspelers, omdat de aanvoerhoeveelheden van de biomassa beter matchen met hun schaalgrootte. Anderzijds gooien land- en tuinbouwers niet zomaar hun teeltschema om zonder zekerheid van afzet, en investeren bedrijven niet in technologie zonder zekerheid van aanvoer. Het is belangrijk dat deze partners elkaar tegemoetkomen, elkaars processen leren begrijpen en vervolgens nieuwe, lokaal verankerde ketens opzetten."

B2BE Facilitator in het zadel

Er werd een B2BE Facilitator in het leven geroepen om obstakels in de ketenvorming weg te werken. Dat is nodig, want vaak zijn de verwachtingen tussen potentiële partners in het begin niet realistisch. Peeters: "Enerzijds moet de industrie er rekening mee houden dat de kwaliteit en beschikbaarheid van de grondstoffen afhankelijk is van verschillende factoren, waaronder weersomstandigheden, seizoenen... Anderzijds is er vaak een eerste verwerking nodig om de biomassastromen te bewaren en te kunnen inzetten voor industriële toepassingen. Als landbouwers bereid zijn een eerste verwerking te doen, kan dit niet alleen leiden tot een beter ver-

Valorisatie van droge gewasresten is het eerste thema waarmee de B2BE Facilitator aan de slag gaat.

dienmodel, maar wordt er ook goodwill gecreëerd bij de afnemers."

De B2BE Facilitator wordt belichaamd door Jasmine Versyck en Hanna Van Renterghem. Zij zullen geïnteresseerde producenten en verwerkers rond concrete biomassastromen identificeren en met elkaar in contact brengen. Een eerste stroom waar zij mee aan de slag gaan, zijn droge gewasresten zoals vlasleem en -stof, stro van maïs en peulvruchten, houtsnippers uit landschapsonderhoud en boomkwekerijen.

Meerwaarde creëren in lokale ketens

Coördinator Hilde Muylle van ILVO is duidelijk over de ambities: "Vandaag zijn land- en tuinbouwers voornamelijk leveranciers van bulkgrondstoffen, ook voor de bio-economie. Graan komt van overal ter wereld binnen in de Gentse haven en wordt daar verwerkt tot moleculen en vervolgens tot bijvoorbeeld een bioplastic. Dat zijn heel efficiënte processen, maar de meerwaarde wordt niet in de landbouw gecreëerd. De B2BE Facilitator wil landbouwers in lokale ke-

tens met KMO's en startups een grotere rol geven."

Als het belang van de bio-economie in Vlaanderen stijgt en het aandeel van de land- en tuinbouw erin toeneemt, is de B2BE Facilitator geslaagd in zijn opzet. Dit zal nauwgezet gemonitord worden. Vervloet: "We hebben in Vlaanderen in elk geval heel wat troeven in huis om hier een succes van te maken. We hebben onze havens, biotech, farmaceutische en chemische industrie, R&D, gespecialiseerde pilootinfrastructuur en heel wat innovatieve land- en tuinbouwers." Het is ook duidelijk dat de Vlaamse regering, door haar startinvestering van 10 miljoen euro in het bijbehorende beleidsplan, gelooft in het potentieel.

Zelf óók afscheid nemen van fossiele grondstoffen

De landbouw moet tot slot ook zélf meer biogebaseerd gaan werken, want ook in de eigen sector worden nog veel fossiele grondstoffen gebruikt. Jasmine Versyck: "Vandaag wordt al gezocht naar alternatieven voor kunstmest, pesticiden, veen in teeltsubstraten, allereerste teeltbenodigdheden zoals clippen en plantpotten... Het belang van de bio-economie zal ook voor de primaire sectoren als afnemers alleen maar toenemen."

Land- en tuinbouwers die vragen hebben over de bio-economie of die zelf aan de slag willen met hun reststromen of nieuwe teelten, kunnen meteen contact opnemen via info@b2be-facilitator.be. Meer info op www.b2be-facilitator.be.

Webinars

Studieavonden veehouderij in januari

Op weg naar minder antibiotica in de rundveehouderij op 13 en 20 januari - webinar om 19u30

De antibioticaproblematiek is en blijft actueel. De reductie van het antibioticagebruik en van de resistentie vraagt grote inspanningen van veehouders en dierenartsen. Het vergt een aangepast management en een andere manier van werken in alle facetten van de bedrijfsvoering. Meer inzetten op preventie en 'enkel behandelen als het moet' is de boodschap. Daarom organiseren AMCRA, FAVV, FAGG, DISARM (ILVO) en het Departement Landbouw en Visserij **twee webinars** voor de rundveehouderij. Op het programma: **gekende en nieuwe praktijken in het voorkomen en behandelen van de meest voorkomende aandoeningen op melk- en vleesveebedrijven**. Het volledige programma en de inschrijvingslink vindt u op onze website in de activiteitenagenda.

Schrijf u snel in voor de webinar op 13/01 Aanpak en voorkomen van ademhalings- en spijsverteringsproblemen (inschrijven tot 10/01) en/of voor de webinar op 20/01 Streven naar een goede klauw- en uiergezondheid (inschrijven tot 17/01).

Gemotiveerd blijven in (zeer) moeilijke tijden op 24 januari - webinar om 20 u.

Anderen kunnen motiveren en zelf gemotiveerd blijven is een belangrijk aspect van mentaal welzijn. Een grote groep veehouders maakt momenteel moeilijke tijden door. Het is moeilijk om goed personeel te vinden en te houden in de veehouderij. Veehouders met personeel weten dit uit ervaring. De aard van het werk en de vergoeding zijn daar deels verantwoordelijk voor. Ook voor wie alleen gebruik maakt van familiale arbeid is motiveren en zelf gemotiveerd blijven van groot belang. De waardering vanuit de omgeving, is soms ver te zoeken. Ook de verloning staat vaak niet in verhouding tot de geleverde inspanningen. Hermina Van Coillie is een ervaren motivatie-experte die zich de afgelopen jaren vooral gespecialiseerd heeft in **motivatie** op de werkvloer en dit **met veehouders en hun meewerkende gezinsleden wil delen**. Laat u op weg zetten om anderen en uzelf te (blijven) motiveren, ook en vooral in moeilijke tijden.

Details van het programma van de interactieve webinar op 24 januari en de inschrijvingslink vindt u in de activiteitenkalender 'Gemotiveerd blijven in (zeer) moeilijke tijden' op onze website. Anoniem deelnemen kan zeker.

Inschrijven via lv.vlaanderen.be > home > agenda

Lukt dit niet?

Mail of bel Suzy.VanGansbeke@lv.vlaanderen.be – 0473 83 70